

POSTANOWIENIE

Dnia 12 października 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z powództwa P. G.
przeciwko M. Sp. z o.o. z siedzibą w W.
o wynagrodzenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 12 października 2016 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w W.
z dnia 20 maja 2015 r., sygn. akt VII Pa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1350 (jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt) złotych tytułem kosztów pomocy prawnej w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w W. wyrokiem z dnia 20 maja 2015 r., wydanym na skutek apelacji wniesionych przez obie strony postępowania, zmienił zaskarżony tymi apelacjami wyrok Sądu Rejonowego – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w W. z dnia 18 grudnia 2014 r. w punkcie 9 w ten sposób, że zasądził od pozwanego M. Sp. z o.o. w W. na rzecz powoda P. G. kwotę 7.200 zł tytułem zwrotu kosztów procesu; oddalił obydwie apelacje w pozostałym zakresie oraz zniósł między stronami koszty procesu w instancji odwoławczej.

Pozwany M. Sp. z o.o. w W. wniósł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 20 maja 2015 r., zaskarżając ten wyrok w części obejmującej punkt 1 i punkt 2 w zakresie, w jakim Sąd oddalił apelację pozwanego, a także punkt 3 i zarzucając mu w tym zakresie naruszenie prawa materialnego, to jest art. 65 § 2 k.c. w związku z art. 300 k.p., art. 91 § 1 k.p. i art. 105 k.p., a także naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., art. 230 k.p.c. i art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., art. 229 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., art. 382 k.p.c. oraz art. 98 § 1 k.p.c. w związku z § 13 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

We wniosku o przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych, które zawarł w pytaniach: 1) czy w przypadku, gdy strony zawarły w umowie o pracę postanowienie o premii (kwartalnej) w wysokości określonej przedziałem procentowym sumy uzyskanego wynagrodzenia zasadniczego brutto za dany okres (kwartał) oraz określiły w umowie, że decyzję w sprawie wysokości premii, jak również ewentualnego nieprzyznania premii lub obniżenia wskaźnika premii każdorazowo podejmuje pracodawca, to premia ta ma charakter uznaniowy, a pracodawca ma prawo określić, jaki procent podstawy naliczenia premii za dany okres z umówionego przedziału zostanie zastosowany przy ustaleniu wartości premii? 2) czy w opisanym przypadku są podstawy do naliczenia premii w wysokości najwyższej w sytuacji, gdy pracodawca nie przyznał premii w ogóle a pracownik występuje z roszczeniem o wypłatę tej premii przed sądem pracy? 3) czy w opisanym w akapitach poprzedzających przypadku premia niższa niż górny limes jest sankcją”?

Zdaniem skarżącego, jego skarga kasacyjna że jest również oczywiście uzasadniona. Sąd drugiej instancji naruszył bowiem art. 328 § 2 k.p.c. stosowany w postępowaniu odwoławczym w związku z art. 391 § 1 k.p.c., przez sporządzenie uzasadnienia zaskarżonego wyroku w sposób nieodpowiadający wymogom wskazanym w tym przepisie, przejawiające się w okolicznościach szczegółowo wskazanych przy formułowaniu zarzutów kasacyjnych niniejszej skargi. Szczególnie istotne jest, że sąd drugiej instancji nie odniósł się do zarzutu apelacji

naruszenia art. 65 § 2 k.c. w związku z art. 300 k.p., przez zaniechanie ustalenia zgodnego zamiaru stron i celu umowy o pracę z dnia 15 października 2007 r., zmienionej porozumieniem z dnia 10 marca 2010 r. w zakresie premii kwartalnej, w sytuacji gdy był to najważniejszy zarzut apelacji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Wypada też przypomnieć, że w przypadku powoływania się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, w uzasadnieniu wniosku (sporządzonym odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) winno zostać sformułowane zagadnienie prawne oraz przedstawione argumenty prawne, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Zgodnie ze stanowiskiem jednolicie wyrażanym w judykaturze, skarżący ma w tym zakresie obowiązek wywiedzenia i uzasadnienia występującego w sprawie problemu

prawnego w sposób zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (por. pośród wielu postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepublikowane). Oznacza to w praktyce, iż zagadnienie prawne musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1996 r., II UR 5/96, OSNP 1997 nr 3, poz. 39 i postanowienie z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, nie sprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02 LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179), 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości. Przedstawienie istotnego zagadnienia prawnego polega zatem na przytoczeniu przez skarżącego argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych. Skarżący powinien odwołać się do konkretnych uregulowań prawnych i wykazać, że na tle tej regulacji pojawia się określony problem prawny. Nie sposób tego uczynić bez odwołania się choćby do jednego przepisu prawa materialnego lub procesowego. Wypełnienie tego obowiązku - nałożonego na osoby uprawnione do sporządzenia skargi kasacyjnej, którymi są profesjonalni pełnomocnicy procesowi lub podmioty o kwalifikacjach wskazanych w ustawie - nie może być zastąpione przez postawienie jedynie pytań. Występowanie istotnego zagadnienia prawnego oraz potrzeba wykładni jako okoliczności uzasadniające rozpoznanie kasacji muszą dotyczyć treści przepisów, które były (powinny być) zastosowane w sprawie. (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 17 marca 2003 r., I PK 433/02; z dnia 23 marca 2004 r., II PK 7/04; z dnia 23 marca 2004 r., II UK 423/03; z dnia 25 sierpnia 2004 r., I PZP 4/04; z dnia 15 marca 2005 r. II UK 204/04; z dnia 5 kwietnia 2005 r., II UK 265/04; z dnia 19 kwietnia 2005 r., I UK 374/04; z dnia 7 czerwca 2005 r., III PK 67/05; niepublikowane).

Zdaniem Sądu Najwyższego, sformułowane przez skarżącego pytania, nazwane przez niego istotnymi zagadnieniami prawnymi, nie spełniają wyżej określonych kryteriów. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej zawiera bowiem w tym zakresie jedynie luźne (a nadto bardzo lakoniczne) rozważania negujące stanowisko przyjęte przez Sąd drugiej instancji. Ani sam wniosek, ani też jego uzasadnienie nie wskazuje też żadnego przepisu, którego wykładni przedstawione zagadnienia miałyby dotyczyć. Ponadto, uzasadnienie wniosku nie zawiera pogłębionego wyводу prawniczego, który wykazywałby możliwość wystąpienia rozbieżnych ocen prawnych. Trzeba zaś podkreślić, że uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie można utożsamiać z uzasadnieniem podstaw skargi. Oba elementy konstrukcyjne spełniają zasadniczo odmienne funkcje na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Dlatego też muszą być sformułowane odrębnie. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienie są immanentnie związane z instytucją przedsądu, w trakcie którego Sąd Najwyższy decyduje o przyjęciu bądź odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Jeśli natomiast chodzi o podstawy skargi kasacyjnej i ich uzasadnienie, to Sąd Najwyższy przystępuje do ich oceny już po przyjęciu skargi, na etapie jej merytorycznego rozpoznania. Konieczne jest więc, aby oba te elementy funkcjonowały niezależnie od siebie. W ramach oceny, czy skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, nie jest zaś rzeczą Sądu Najwyższego doszukiwanie się w uzasadnieniu podstaw kasacyjnych argumentacji mającej wykazać istnienie zagadnienia prawnego, które miałoby istotny charakter, czy też wątpliwości dotyczących wykładni określonego przepisu, ponieważ na tym etapie postępowania (przesąd) podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie nie podlegają jeszcze badaniu (por. pośród wielu postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 2010 r., II UK 274/09, LEX nr 585794). Wynika to stąd, że na tym etapie przedmiotem badania dokonywanego przez Sąd Najwyższy jest jedynie to, czy wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej wskazuje i wykazuje choć jedną z podstaw (przesłanek) przedsądu wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Podstawy kasacyjne stanowią zaś odrębny od przesłanek przedsądu element skargi, w związku z czym nie zastępują one (ani ich uzasadnienie) i nie mogą zastąpić przesłanek przedsądu.

Oceniana skarga kasacyjna nie jest również oczywiście uzasadniona. Należy przypomnieć, że skarga jest oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNAPiUS 2003 nr 18, poz. 437), jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 1963 r., II CZ 3/63, OSPiKA 1963 nr 11, poz. 286). Tymczasem, argumenty przedstawione przez skarżącego, mające świadczyć o oczywistej zasadności jego skargi kasacyjnej i naruszeniu przez Sąd drugiej instancji art. 328 § 2 k.p.c. przez nieodniesienie się do zarzutu apelacji naruszenia art. 65 § 2 k.c. w zw. z art. 300 k.p. oraz zaniechanie ustalenia zgodnego zamiaru stron i celu umowy o pracę, są oczywiście nieprawdziwe. Wbrew tym argumentom Sąd Okręgowy ustosunkował się bowiem szczegółowo do zarzutów skarżącego dotyczących naruszenia art. 65 § 2 k.c., co jednoznacznie wynika z lektury pisemnych motywów zaskarżonego wyroku (s. 14-15).

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, iż skarżący nie wykazał potrzeby rozpoznania jego skargi kasacyjnej. Dlatego, opierając się na treści art. 398⁹ § 2 k.p.c., a w odniesieniu do kosztów postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 § 3 k.p.c. i § 11 ust. 1 w związku z § 12 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.